

جشنواره‌ای که به سینمای ایران اعتبار داد

به دلیل نوع سینمای رایج در دهه نخست سال‌های پس از انقلاب که به سینمای هدایتی / حمایتی یا گلخانه‌ای معروف شد، نقش دولت در مدیریت سینما و چشم‌نواز فیلم‌فجر، غیرقابل انکار بود.

همان‌گونه که سال‌ها بعد در دوران دولت به اصطلاح اصلاحات، عطاء... مهاجرانی، وزیر وقت فرهنگ و ارشاد اسلامی علناً و به طور رسمی در مراسم پایانی هفدهمین جشنواره فیلم‌فجر ابراز کرد که این جشنواره و پیشین سینمای ایران به شمار می‌آید و سینماگران و سینمادوستان هم با چشمی بر این ویترین، در عرصه این سینما گام برداشتند. چراکه در دورانی ۲۰ ساله، تمامی حرکات در همه بخش‌های تولید، توزیع و نمایش توسط مستولان ذی‌ربط دولتی کنترل وحدایت شد. یعنی فیلم از زمان نوشته شدن فیلم‌نامه تا زمان اکران، تحت برنامه‌ای خاص از سوی مراکز دولتی قرار داشت.

بر اساس همین سیاست‌ها بود که سینمای ایران در همان دهه اول، در واقع توسط جشنواره فیلم‌فجر شکل پیدا کرد. به این مفهوم که پس از تولید موج فیلم‌های انقلابی و سیاسی در سال‌های ۶۱ و ۶۲، این جشنواره فیلم‌فجر بود که با اعطای جایزه به فیلم‌های «مردی که زیاد می‌دانست» و «اتوبوس» با پاب فیلم‌های کمی در آن سال‌های جنگ و مقاومت که اساساً طرح مسئله خنده و شوخی و کمیک، یک تابو محسوب می‌شد، باز کرد.

این جشنواره فیلم‌فجر بود که با اعطای جایزه به فیلم‌های «گل‌های داودوی» و «مترسک»، ساخت آثار ملودرام را در همان فضای پرشور انقلابی و جنگی بلامانع اعلام کرد. جشنواره فیلم‌فجر بود که با سیمراهای بلویرین به رشته‌های فنی و تخصصی مانند فیلم‌باری و تدوین و صدا و جلوه‌های ویژه، این حرفة‌هارادر سینمای ایران طرح کرد.

در واقع می‌توان گفت سینمای بعد از انقلاب چه در زمینه محتوا و چه از لحاظ ساختار سینمایی، مدیون اویین دهه برگزاری جشنواره فیلم‌فجر است.

لاش داشتند به مطلوب‌ترین وجه، آن سعی و کوشش مددیران سینما را پاس داشته و از بترین‌های شان جلیل به عمل آورده و جوان خود را به پیش‌ترين تولیدات زنگاه همان مدت اعطا کنند تا نگاه و سلیقه مدیران ابرکلیت سینمای این کشور حاکم سازند.

واقع جشنواره فیلم‌فجر با جایزه و تجلیل و تقدیر نویعی به کلیت سینمای نوبای پس از انقلاب، راه و سیر نشان داد یا در واقع خط می‌داد که چه سمت و سویی بگیرد و به کدامین سورود و خود را چگونه بالکلیت مدیریت کشور سازگار و هماهنگ کند.

نقش جشنواره فیلم‌فجر در سینمای از انقلاب

۷ در دوره هفتم جشنواره فجر فیلم ۲۱ در بخش مسابقه به نمایش درآمد که اغلب آنها از جمهرهای جدید فیلمسازی کشور بودند، رسول ملاقو پور، محمدعلی طالبی، محمدعلی سجادی، بهروز افخی، جمال شورچه، سعید ابراهیمی فر، محمدرضا بزرگ‌نیا و ... در این دوره فیلم «در مسیر تندباد» به کارگردانی و نویسنده معروف جعفری جوانی توانت جایزه سیمرغ بلورین بهترین فیلم را به خود اختصاص دهد.

۸ جشنواره هشتم که در اوایلین سال پس از هشت سال جنگ تحمیلی برگزار شد، با وجود حضور سینماگرانی همچون، مسعود کیمیایی، داریوش مهرجویی، عباس کیارستمی، ناصر تقاوی و ... در جشنواره فیلم فجر؛ این ابراهیم حاتمی کیا بود که توانت سیمرغ بهترین فیلم را با اثر «مهارج» در جشنواره فیلم فجر هشتم دریافت کند.

۹ نهمین دوره جشنواره فیلم فجر هم زمانی بود که سینما اجتماعی با وجود تمام شدن جنگ، برای بالا رفتن روحیه جامعه، توجه خاصی به سینمای اجتماعی و کمدی کرد. در این دوره فیلم «آپارتمان شماره ۱۳» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی بیانی، نویسنده حسن قلی‌زاده و علیرضا خمسه، برنده سیمرغ بهترین فیلم دوره نهم جشنواره فجر شد.

۱۰ نگاه به جامعه مستضعف هم در دهمین جشنواره فیلم فجر خودش را نشان داد. در این دوره سیمرغ بهترین فیلم جشنواره فجر به فیلم «نیاز» به کارگردانی علیرضا داودنژاد رسید. نویسنده‌گی، علی‌اکبر قاضی‌نظام و علیرضا داودنژاد رسید.

A black and white photograph of a man with a beard and glasses, wearing a green jacket over a plaid shirt, sitting at a desk and reading from an open book. The background is dark and out of focus.

و سئانس نمایش فیلم‌ها روی آنها قید شده است. از نکات دیگر این که در این دوره از شنونهاره جدول اکران فیلم‌های بخش‌های اصلی در سالن اصحاب رسانه هم بدون برگزاری آیین قرعه‌کشی نهایی می‌شود و پرهمی مبنی‌ترکیب زمان بندی اکران فیلم‌هادر سینماهای مردمی هم تازمان پیش فروش بلیت‌ها معین نخواهد بود. مخاطبان علاقه‌مند به تماشای فیلم‌ها براساس بسته‌های علمی اقدام به تهیه بلیت خواهند کرد اما به احتمال زیاد از ترتیب تمثیل‌های فیلم‌هاتا روز از روز مسمی نسخه

پیش فروش بلیت های چهل و یکمین جشنواره بین المللی فیلم فجر در حالی از یابان هفته اول بهمن آغاز می شود که بلیت ها بدون درج نام فیلم های فروخته خواهد رسید. با اغاز پیش فروش بلیت های سینماهای مردمی چهل و یکمین جشنواره بین المللی فیلم فجر از هشتم بهمن، مخاطبان می توانند براساس جدول بندی های صورت گرفته اقدام به تهیه بسته های موردنظر خود کنند و به احتمال زیاد بلیت هایی که پیش فروش می شود قدر نام فیلم ها خواهد بود و تنها زیرگروه، سینما

آغاز بلیت فروشی جشنواره فیلم فجر از ۸ بهمن

بررسی جشنواره فیلم فجر از نگاه سینماگران (۲)

تحریم جشنواره فیلم فجر

بہ نفع کیسٹ؟

اتفاق مهمی که در سینمای پس از انقلاب رخ داد، برپایی یک جشنواره ملی و پایه‌ای بود که قرارشده طی ایام سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی یعنی دهه فجر هر سال، با نام و عنوان جشنواره فیلم فجر برگزار شود. در واقع جشنواره فیلم فجر در کنار انواع و اقسام مسابقات ورزشی فخر و جشنواره‌های موسیقی و تئاتر، شعر، هنرهای تجسمی و ... جزئی از جشن‌های سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی به شمار می‌آید.

قرار نبود این جشنواره جای برخی رویدادهای پیش از انقلاب مانند جشنواره جهانی فیلم تهران یا جشنواره سپاس را بگیرد، اگرچه ترکیبی از هر دو و برخی دیگر از جشنواره‌ها و مراسم سینمایی سال شد. قرار بود، جشنواره فیلم فجر تمام فیلم‌های تولیدی هر سال سینمای ایران را پوشش دهد و ویترینی باشد برای یک سال سینمای ایران اما در واقع ویترینی شد برای نمایش جدیدترین تئوری‌های مدیران سینمایی و محقق‌های شد برای اعلام یک سال سلیقه مسئولان و متولیان سینمای ایران.

در همان حال و هوای سال‌های اولیه پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در حالی که کشور دنگر جنگی تحریمی بود، نخستین جشنواره فیلم در سال ۶۰ تحت عنوان جشنواره میلاد برگزار شد که اولین فیلم‌های تولیدی پس از انقلاب را نشان داد و بالاخره یک سال بعد، مهم‌ترین و ماندگارترین جشنواره تاریخ سینمای ایران تحت عنوان «جشنواره فیلم فجر» بنیان نهاده شد که امسال ۴۱ سالگی خود را جشن می‌گیرد.
د. واقع سنتنامی ایران در همان دهه‌ها! پس از پیروزی

نهوندند. نیز به قول ابراهیم حاتمی کیا، کارگردان صاحب سبک سینمای ایران، هنرمندان بالاخص کارگردان‌ها شاخص‌های تیزی دارند و به مشکلات اجتماعی اشراف و سیاسی دارند. آنها درد و مصائب مردم را درست می‌بینند و با استفاده از ابزاری به نام امید، این مشکلات را به تصویر می‌کشند و راهکار ارائه می‌دهند.

تحریم و کنار کشیدن هنرمند از حوزه فرهنگ و هنر به نوعی جا خالی کردن برای حضور دشمنان است؛ دشمنانی که تمام سعی شان به انحراف کشیدن جوانان ماست. یکی از شهدای بزرگوار انقلاب می‌گفت؛ «اگر می‌خواهید فرزندان تان از دام اهربین نجات پیدا کنند پیوندی بین معلم هنرمند هم تواند به جای معلم باشد» و خانه و مدرسه برقرار کنید».

برقرار نبید». همه ما مانیم که معلمی شغل انبیاء است. همان طور که انبیاء انسان را از جهل و ندانی رهانیده و به سوی نور و راستی هدایت می‌کنند، معلمان بیز راه را نشان می‌دهند تا بنواند افراد موثری برای جامعه خود باشند. حالا اگر هنرمند از جایگاه معلمی کنار بکشد دیگر چه تعهدی به جامعه‌اش دارد؟ من به عنوان کسی که بیس از ۴۰ سال است در عرصه فرهنگ و هنر فعالیت کرده‌ام از تمام هنرمندان می‌خواهم که حتماً در جامعه حضور داشته باشند.

چنانچه حرفي دارند وارد میدان شوند و حرف‌شان را در سوزانه به همراه راهکار و امید ارائه دهند، طوری که مسئولان و مردم تحت تأثیر قرار بگیرند.

جشنواره فیلم فجر بزرگ ترین رویداد سینمایی کشور است که می‌تواند با رائمه تعهدات و امکاناتی برای نسل های مختلف فیلمساز و هنرمندان شاغل در سینما تسهیلاتی خوبی برای آنان فراهم کند.

برگزارکنندگان جشنواره‌های مختلف سینمایی در کشور طی یک سال باید با هنرمندان ارتقا و ارتباط دائمی داشته باشند و برای فعالیت هنری آنان بستر سازی کنند. اگر مركزی تاسیس شود که طی سال به عنوان حلقه و اصل بین هنرمندان و مسئولان درست عمل کند، هنرمند با امنیت خاطر پیشتری فعالیت می‌کند و فراهم آوردن چنین بستری بر فعالیت هنرمندان به عهده مسئولان

۱ زنده یاد عباس کیارستمی، یا
جهانگیری جوزانی، محمد رضا
در بخش بهترین فیلم برندۀ
پنجمین دوره جشنواره
نویان‌ستند

۲ زنده یاد حبیب کاووش، «خانه عنکبوت» علیرضا
دادوودنژاد، «شیلات» رضا میرلوحی و «نقشه ضعف» زنده یاد
محمد رضا اعلامی به نمایش درآمد، باز هم هیأت داوران دوره دوم
جشنواره فجر در بخش بهترین فیلم برندۀ ای را عالی نگردند.

۳ سومین سال جشنواره فیلم فجر، به نوعی سینمایی که مدنظر
نظام بود، شکلی عینی به خود گرفت. در این دوره فیلم‌هایی
همچون «سردار جنگل» امیر قویدل، «کمال الملک» علی حاتمی،
«گل‌های داوودی» رسول صدر عاملی، «تاتوره» کیومرث پوراحمد،
«مردی که زیاد می‌دانست» زنده یاد یدا... صمدی و «مترسک» حسن
محمدزاده به نمایش درآمدند که فیلم مترسک توانت، او لین لوح
زنین بهترین فیلم جشنواره فجر را به دست آورد.

۴ در دوره چهارم جشنواره فجر که سال ۶۴ برگزار شد، باز هم از
درآمدند، در این دوره نیز

یک دهه و ۶ فیلم برگزی

نگاهی به بهترین آثاری که در دهه اول انقلاب رویکردهای مختلف جشنواره فیلم فجر را شروع می‌کردند این مسأله است، که سینمای مبتنی بر پیروزی انقلاب اسلامی، موضوع سینمای دفتر بررسی مسائل اجتماعی با نگاهی به جامعه مدنی آن مشهود است؛ ضمن آن که در دهه اول درخشش سینماگران نسل نو را شاهد هستیم همچون زنده باد رسول ملاقلی‌پور، ابراهیم و مسعود جعفری جوزانی. البته در دهه اول فیلم‌فخر در چهار دوره فیلم برگزیده انتخاب نشان دهنده آن است که سینما قصد پوست از تا بتواند رویکردهای مدنظر سینمای استراتژیک

تَحْلِيلُ الْمَوْعِدِ

کوین اسپیسی، بازیگر هالیوودی که هنوز با اتهامات تجاوز و آزار جنسی روبرو است، با دریافت جایزه «استلا دلا مول» در موزه ملی سینمای ایتالیا تجلیل شد! این جایزه را انزو گیگو، رئیس موزه ملی و یوتوریو اسگاری، معاون وزیر فرهنگ ایتالیا در تورین برای یک عمر دستاورد هنری به این بازیگر اهدا کرد. بازیگر آثاری چون مظنونین هیشگی، هفت و خانه پوشالی هنگام دریافت جایزه از مدیر برنامه‌های خود تمجید کرد و گفت: «به لطف او بود که فهمیدم باید تمام شکست‌ها و اشتباهاتی را که مرتب شدم تحمل کنم، دوباره روی پای خودم بایستم و ادامه دهم». آن طور که در فارس آمد، اسپیسی همچنین از موزه سینمای تورین به خاطر داشتن «جیارت کسانی که من را دعوت کردند» تشکر کرد. این برنامه، اویلین حضور رسمی و عمومی اسپیسی از زمان مواجه شدن با اتهامات تجاوز جنسی بود. گرچه او اخراً اکابر، هیات منصفه یک دادگاه، این بازیگر را از یکی از اتهامات تجاوز مbra دانست اما پرونده‌های دیگری در این زمینه علیه اسپیسی مطرح است.